

อิทธิพลของเจตคติและการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Attitudes and Living with the Elderly Influencing Undergraduate Students' Care Giving toward the Elderly

กิงแก้ว ทรัพย์พระวงศ์¹
Kingkaew Subprawong

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อผู้สูงอายุ การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ พร้อมกับวิเคราะห์อิทธิพลของเจตคติ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตัวอย่าง คือ นักศึกษา จำนวน 1,184 คน สุ่มเลือกจากการเลือกแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเภทให้เลือกตอบและมาตราประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เจตคติมีอิทธิพลทางตรงต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุผ่านการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: เจตคติ การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

This research was to investigate the correlation among attitudes toward the elderly, living with the elderly, and care giving toward the elderly; and to examine the effects of attitudes on undergraduate students' care giving toward the elderly. The sample was 1,181 students selected by using the multi-stage sampling. Multiple-choice and rating scale questionnaires were used to collect data. The research findings revealed that attitudes had a significant positive correlation with living with the elderly and care giving toward the elderly, while living with the elderly also had a significant and positive correlation with care giving toward the elderly. Furthermore, attitudes had a significant direct effect on care giving toward the elderly, but had no indirect effect on care giving toward the elderly when living with the elderly acting as a mediating variable.

Keywords: *Attitudes, Living with the Elderly, Care Giving Toward the Elderly, Undergraduate Students*

¹ คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University, E-mail: kingkaew.s@bu.ac.th

บทนำ

ในอดีต สภาพของสังคมไทยเป็นครอบครัวขยาย มีคนหลายวัยอาศัยอยู่ร่วมกัน ค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเคารพนับถือผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เพราะคิดว่าผู้สูงอายุมีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีศักยภาพ และเป็นผู้มีประสบการณ์ชีวิตที่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาที่สั่งสมประสบการณ์ต่างๆ มาอย่างยาวนาน ให้แก่คนรุ่นหลัง (Kraipibool, 2014; Prasartkul, Chuanwan, & Thianlai, 2012) คนส่วนใหญ่จึงมีเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ และถือเป็นหน้าที่ที่ต้องดูแลหรือตอบแทนบุญคุณเพื่อแสดงความกตัญญูต่เวทีตามค่านิยมของสังคมไทย

แต่การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดดและรวดเร็วทันใจเป็นสังคมดิจิทัล ในปัจจุบัน ทำให้ระบบครอบครัวแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีขนาดเล็กลงคือ ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูกเท่านั้น ซึ่งเท่ากับแยกผู้สูงอายุออกจากครอบครัวโดยสิ้นเชิง สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสอยู่ด้วยกันน้อยลง มีการละเลยคุณค่าของผู้สูงอายุ และปล่อยให้ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังมากขึ้น (Manorath, 2013; Prasartkul et al., 2012) ทั้งๆ ที่ผลงานวิจัยส่วนมากต่างแสดงผลว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัว โดยเฉพาะความสัมพันธ์และการปฏิบัติของคนในครอบครัว ล้วนมีบทบาทสำคัญต่อความรู้สึกอบอุ่นและความสุขของผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลสะท้อนต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (Mitra & Dasgupta, 2010; Peungposop & Junprasert, 2014)

ในขณะที่สถานการณ์โครงสร้างประชากรของไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ เพราะไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุแล้ว เนื่องจากมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปี และ 65 ปีขึ้นไป ประมาณกว่า 10 ล้านคน และเกือบ 7 ล้านคน ของประชากรทั้งหมดประมาณ 66 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14.9 และร้อยละ 10 ตามลำดับสาเหตุสืบเนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยมีอัตราเกิดลดต่ำลง และประชากรส่วนใหญ่อายุยืนยาวขึ้น (Institute for Population and Social Research, Mahidol University, 2014; National Statistical Office, 2014) การเป็นสังคมผู้สูงอายุ พิจารณาจากจำนวนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด หากมากกว่าร้อยละ 14 ถือว่า

เข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ และถ้ามากกว่าร้อยละ 20 เรียกว่า สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Population Reference Bureau, 2014; United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2015) ดังนั้น ตามสถิติจะเห็นว่า ไทยจะเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” ประมาณ พ.ศ. 2561 และจะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ไทยมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าเด็ก คือ ผู้สูงอายุจะมีสัดส่วน 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2015)

การที่โครงสร้างประชากรมีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ย่อมกระทบต่อภาระงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการต่างๆ ทางสังคมที่ต้องเกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้นอีกประการหนึ่งคือ นอกจากผู้สูงอายุเริ่มมีปัญหาในการดูแลตนเองแล้ว ยังต้องดูแลบุพการีที่สูงอายุกว่าด้วย ซึ่งผู้อยู่ในวัยนี้เป็นวัยบันปลายของชีวิตจึงมีปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะด้านสังคมและสุขภาพ แม้ว่าการพัฒนาด้านสาธารณสุขกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์สามารถควบคุมโรคติดต่อร้ายแรงต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่จากการศึกษาพบว่า โรคเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคสมองเสื่อม โรคข้อเสื่อม โรคจิต และการเกิดอุบัติเหตุ ล้วนมีความสำคัญมากขึ้นกับผู้สูงอายุ (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2015)

เมื่อพิจารณาตามบริบทในสภาพปัจจุบัน จะเห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในขณะนี้เป็นผู้ที่จะต้องมีการและหน้าที่รับผิดชอบดูแลพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ที่กำลังเป็นผู้สูงอายุหรือจะก้าวสู่วัยสูงอายุต่อไปในอนาคต แต่กลุ่มคนรุ่นนี้เจริญเติบโตมาท่ามกลางสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตตั้งที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการดำเนินชีวิตประจำวันที่ใช้การติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มากกว่าการเผชิญหน้า สาเหตุเหล่านี้อาจก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัยและช่องว่างทางวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วยได้

และอาจส่งผลให้เจตคติและค่านิยมของคนรุ่นนี้แตกต่างไปจากคนรุ่นพ่อแม่และปู่ย่า ตายาย (Anuratpanich, 2015) ตามแนวคิดของทฤษฎีทางจิตวิทยาเสนอไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของสภาพทางจิตหรือระบบประสาทที่บุคคลจะตอบสนองทางด้านบวกหรือลบต่อสิ่งเร้าต่างๆ ที่อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ ความเชื่อ ประเพณี หรือสภาพการณ์ใดๆ ก็ได้ หากบุคคลมีเจตคติเป็นบวกหรือลบต่อสิ่งเร้าอย่างใดก็มักจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมให้ปฏิบัติต่อสิ่งนั้นไปในทำนองเดียวกัน (Lahey, 2001) ซึ่งการศึกษาในอดีตส่วนมากแสดงผลว่าเยาวชนมีเจตคติต่อผู้สูงอายุและปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในเชิงบวก (Randler, Vollmer, Wilhelm, Flessner, & Hummel, 2014; Sadaf & Yazdanie, 2012; Tangchonlatip et al., 2010) แต่งานวิจัยที่ศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศต่างๆ ทั้งประเทศตะวันตกและเอเชียในระยะหลังต่างแสดงผลว่า นักศึกษามีเจตคติในเชิงลบต่อผู้สูงอายุและมีการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในเชิงลบด้วย (Lucăcel & Babăn, 2014) นอกจากนี้ เยาวชนยังลดความเคารพนับถือผู้สูงอายุ เพราะมีวิถีชีวิตที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งผลการศึกษากาแฟลักษณะของผู้สูงอายุไทยที่สะท้อนออกมาก็เป็นด้านลบ (Gray, Pattaravanit, Jamjan, & Suwannoprakoa, 2013)

อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมของสังคมไทยส่วนใหญ่ยังคงมุ่งส่งเสริมเรื่องความกตัญญูแก่ผู้สูงอายุที่ต่อบุพการีและญาติผู้ใหญ่อยู่เป็นอย่างมาก ในขณะที่วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนไม่น้อยต้องย้ายถิ่นฐานเพื่อไปศึกษาต่อ ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสได้คลุกคลีหรือใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยบางเรื่องให้ผลสนับสนุนว่า เยาวชนหรือลูกหลานที่ได้อยู่กับผู้สูงอายุอย่างถาวรจะมีเจตคติเชิงบวกต่อผู้สูงอายุมากกว่าผู้ที่ไม่ค่อยได้อยู่กับผู้สูงอายุ (Khan, 2010; Mitra, & Dasgupta, 2010; Steer, 2010) ขณะทำงานวิจัยบางเรื่องกลับไม่พบความแตกต่างของเจตคติที่นักศึกษาที่มีต่อผู้สูงอายุไม่ว่าจะอยู่ร่วมหรือไม่ได้อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ (Elbí, Altan, Rahman, Cengçözyurt, Fiahçn, & SrrçCam, 2015).

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ผ่านมา มักมุ่งเน้นไปที่คุณภาพชีวิตและการให้บริการด้านสุขภาพต่อผู้สูงอายุในมิติต่างๆ แต่เมื่อสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก การศึกษาจากคนรุ่นใหม่ที่จะต้องเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุต่อไปในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่ควรหาคำตอบเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของเจตคติ และการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีประโยชน์ต่อสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับหาแนวทางปลูกฝังและส่งเสริมเพื่อพัฒนาให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ และปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุให้เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสร้างเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญูแก่ผู้สูงอายุที่ควรธำรงรักษาไว้ตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุต่อไปในอนาคตได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

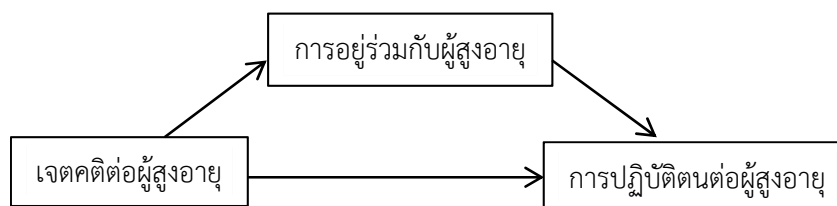
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของเจตคติ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อมีการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อผู้สูงอายุ การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก
2. เจตคติต่อผู้สูงอายุมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อมีการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทสำรวจแบบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเมื่อมีตัวแปรส่งผ่าน ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ เจตคติต่อผู้สูงอายุ ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ โดยมีการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีเป็นตัวแปรส่งผ่าน (mediating variable) รายละเอียดของวิธีวิจัยมีดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชายและหญิงทุกชั้นปี จากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ปีการศึกษา 2558 จำนวนรวมประมาณ 1,802,787 คน (Office of the Education Council, 2015)

ตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชายและหญิงชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาคณะวิชาต่างๆ จากมหาวิทยาลัย 6 สถาบัน ในประเทศไทย รวม 1,184 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ใช้โปรแกรม G* Power Computer Software แบบ Linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero ที่ระดับความเชื่อมั่น .01, effect size (f^2) = 0.035, power $(1-\beta) = 0.99$ ได้ขนาดตัวอย่าง 1,115 คน (Erdfelder, Faul, & Buchner, 1996) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 1,200 คน โดยทดขนาดตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีกสำหรับเมื่อมีกรณีข้อมูลขาดหาย

การเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกแบบหลายขั้นตอน (multiple stage sampling) คือ ขั้นตอนที่ 1 คือ การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้การ

จับสลากเลือกสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลจากมหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยของรัฐที่มาจากราชภัฏและราชชมคลเดิมประเภทละ 2 แห่ง ขั้นตอนที่ 2 คือ การเลือกแบบกำหนดโควตา (quota sampling) ให้ตัวอย่างมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ด้านเพศ แบ่งเป็นชายและหญิง ด้านคณะวิชา แบ่งเป็นสายวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยีกับสายสังคมศาสตร์ และด้านภูมิลำเนาแบ่งเป็นกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับต่างจังหวัด และขั้นตอนที่ 3 คือ การเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาที่พบตามสถาบันต่างๆ ที่กำหนดไว้ในช่วงเวลาเช้า กลางวัน และเย็นติดต่อกันเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นลักษณะให้เลือกตอบ สำหรับตัวแปรการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้การสุ่มถามนักศึกษา 30 คน ว่า เคยอยู่กับผู้สูงอายุและมีการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างไร ผลจากการสัมภาษณ์แยกได้เป็น 3 กลุ่ม จึงสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรนี้ 3 ระดับ คือ 1) ไม่ได้อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ 2) อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุบ้าง และ 3) อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเสมอ ส่วนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อผู้สูงอายุ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแนวคิดของ Kogan (1961, cited in Khan, 2010) ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (rating scale) 7 ระดับ (1-7) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 24 ข้อ มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ และส่วนที่ 3 แบบวัดการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพัฒนาจากแนวคิดความสุข 5 มิติสำหรับ

ผู้สูงอายุที่ต้องการให้ผู้สูงอายุได้สุขสบาย สุขสนุก สุขสง่า สุขสว่าง และสุขสงบ ด้วยการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวม (Department of Mental Health, Ministry of Public Health, 2012) ข้อคำถามจึงมีสาระครอบคลุมที่บ่งชี้ระดับการปฏิบัติตนกับผู้สูงอายุ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (1-5) จากน้อยที่สุด จนถึง มากที่สุด ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด 22 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย การตรวจความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้ค่า IOC (index of item-objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกันเกินร้อยละ 75 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อให้เหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 34 คนที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) แบบวัดส่วนที่ 2 และแบบวัดส่วนที่ 3 ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า α เท่ากับ 0.88 และ 0.87 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ยอมรับได้เนื่องจากค่าความเที่ยงเกิน 0.70

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมอบหมายให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาตามคณะต่างๆ และดำเนินการตามหลักจริยธรรมในการวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนว่าผลวิจัยจะเป็นภาพรวมไม่ได้ก่อความเสียหายแก่ผู้ใด และผู้ให้ข้อมูลยินยอมและเต็มใจตอบแบบสอบถามตามจริงสำหรับใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามกับนักศึกษาตามสถาบันต่างๆ ที่กำหนดไว้ 3 ช่วงเวลา คือ เช้า กลางวัน และเย็น ติดต่อกันหนึ่งสัปดาห์ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ได้แบบสอบถามกลับมา 1,190 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 99.17 คัดเลือกชุดที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ได้ 1,184 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ร้อยละ 99.50

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติบรรยายศึกษา ลักษณะการแจกแจงของตัวแปร คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ใช้สถิติอนุมาน คือ ข้อ 1) การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ และข้อ 2) การวิเคราะห์

ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (hierarchical stepwise regression) และการวิเคราะห์การส่งผ่าน (mediation analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แสดงผลว่า ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,184 คน เป็นเพศหญิงมากกว่า เพศชายเล็กน้อย คือ 602 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และ เพศชาย 582 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 25.3, 22.3, 26.2 และ 26.2 ตามลำดับ ร้อยละ 55.4 เป็น นักศึกษาสายสังคมศาสตร์ ส่วนสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ และเทคโนโลยี ร้อยละ 44.6 ศึกษาในสถาบันของรัฐ ร้อยละ 35.7 เอกชน ร้อยละ 30.3 และจากราชภัฏและราชชมคลเดิม ร้อยละ 34.0 ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 36.7 มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 คะแนน ในขณะที่ คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 คะแนน มีเพียงร้อยละ 2.9 ส่วนอาชีพทั้งของบิดาและมารดา ร้อยละ 42.8 กับ 45.4 คือ ธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ร้อยละ 34.5 มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 10.6 ที่ต่ำกว่า 20,000 บาท ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นๆ ร้อยละ 50.2 อยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ร้อยละ 49.8 นอกจากนั้น นักศึกษาส่วนมากร้อยละ 46.8 ไม่ได้ อยู่กับผู้สูงอายุ อยู่กับผู้สูงอายุบ้างร้อยละ 19.4 และอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุร้อยละ 33.7

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวคิด จากการตรวจสอบกราฟความสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนเหลือมาตรฐาน (standardized residual) กับค่าพยากรณ์มาตรฐาน (standardized predicted value) พบว่า ไม่มีปัญหาละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องความสัมพันธ์เป็นเส้นตรง (linearity) และตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ผลการวิเคราะห์แสดงว่า เจตคติที่มีต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุและการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกรอบแนวคิด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	เจตคติฯ	การอยู่ร่วมฯ	การปฏิบัติตนฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
เจตคติต่อผู้สูงอายุ	1.000			4.378	0.478
การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ	0.078**	1.000		1.880	0.901
การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ	0.208**	0.059*	1.000	3.749	0.683

* $p < 0.05$; ** $p < 0.01$

หมายเหตุ การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ระดับ (1 = ไม่ได้อยู่กับผู้สูงอายุ, 2 = อยู่กับผู้สูงอายุบ้าง, 3 = อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเสมอ)

3. การวิเคราะห์อิทธิพลของเจตคติต่อผู้สูงอายุที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุเมื่อมีการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเป็นตัวแปรส่งผ่านโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น และการวิเคราะห์การส่งผ่าน เมื่อใส่เจตคติต่อผู้สูงอายุในสมการขั้นตอนที่ 1 ได้ผลว่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (coefficient of determination = R^2) เท่ากับ 0.043 แสดงว่า ตัวแปรเจตคติต่อผู้สูงอายุ อธิบายความแปรปรวนในการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุได้ร้อยละ 4.3 และเมื่อเพิ่มตัวแปรการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เข้าไปในสมการถดถอยในขั้นตอนที่ 2 ได้ค่า $R^2 = 0.045$ แสดงว่า ตัวแปรเจตคติต่อผู้สูงอายุ และการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.5 เมื่อพิจารณา ค่า R^2 ที่เพิ่มขึ้น (increment R^2) จากขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ $0.045 - 0.043 = 0.002$ ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ (ดูจากค่า F และค่า P) แสดงว่า ตัวแปรการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ อธิบายความแปรปรวนในตัวแปรการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.02 เท่านั้น สอดคล้องกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุที่มีค่าเพียง 0.059

ประเด็นที่น่าสังเกต คือ ปริมาณความแปรปรวนในตัวแปรการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ที่อธิบายได้ด้วยเจตคติต่อผู้สูงอายุมีค่าประมาณร้อยละ 4.3 ในขณะที่ค่าความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ มีค่าเพียงร้อยละ 0.02 แสดงว่าอำนาจในการพยากรณ์ของเจตคติฯ ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุมีค่าสูงประมาณ 215 เท่าของการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลทางตรงของตัวแปรทำนาย เจตคติฯ และการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ จากการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) พบว่า อิทธิพลทางตรงของเจตคติฯ ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุมีค่าเท่ากับ 0.208 ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ มีค่าเท่ากับ 0.043 แสดงว่า อิทธิพลเชิงสาเหตุของเจตคติฯ ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุสูงเป็น 4.84 เท่าของอิทธิพลเชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ นอกจากอิทธิพลที่มีค่าต่างกันแล้ว จะเห็นว่า อิทธิพลทางตรงของเจตคติฯ ที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุเป็นอิทธิพลทางบวก ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นของตัวแปรการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม = การปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ									
	Step 1					Step 2				
	b	S.E.	Beta	t	sig.	b	S.E.	Beta	t	sig.
Constant	2.444	0.179	-	13.642	0.000	2.404	0.181		13.281	0.000
เจตคติฯ	0.298	0.041	0.208**	7.328	0.000	0.293	0.041	0.205**	7.192	0.000
การอยู่ร่วมฯ	-	-	-	-	-	0.032	0.022	0.043	1.494	0.135
R = 0.208; R ² = 0.043; adjusted R ² = 0.043					R = 0.213; R ² = 0.045; adjusted R ² = 0.044					
Increment R ² = 0.043; F = 53.697					Increment R ² = 0.002; F = 2.231					
Df = 1, 1182;					Df = 1, 1181;					
P = 0.000					P = 0.135					

* p < 0.05; ** p < 0.01

ผลการวิเคราะห์แยกอิทธิพลตัวแปรเจตคติฯ และการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็นอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม พบว่าเจตคติฯ มีอิทธิพลรวม (total effect) เท่ากับ 0.208 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่เป็นอิทธิพลทางตรง

(direct effect) เท่ากับ 0.205 และน่าสังเกตว่าอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) ระหว่างเจตคติฯ และการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ มีค่าต่ำมากคือเท่ากับ 0.003 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3 และแสดงโมเดลเชิงสาเหตุการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ดังภาพที่ 2

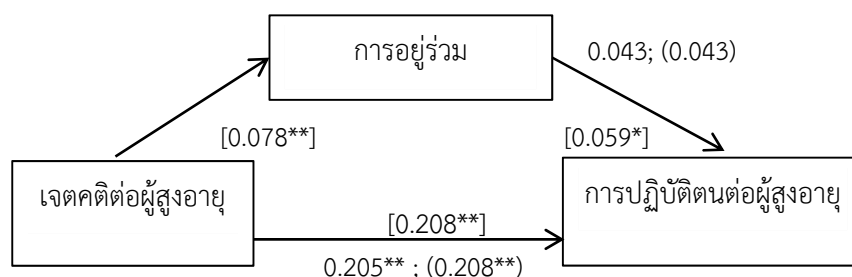
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรเจตคติฯ และการอยู่ร่วมฯ ต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ

ตัวแปร	อิทธิพลรวม (beta)	อิทธิพลทางอ้อม Via การอยู่ร่วมฯ	อิทธิพลทางตรง	r	residual
เจตคติฯ	0.208**	0.003	0.205**	0.208**	0.000
การอยู่ร่วมฯ	0.043	-	0.043	0.059*	0.016

* p < 0.05; ** p < 0.01

หมายเหตุ 1) * p < 0.05; ** p < 0.01

- 2) ตัวเลขในภาพ คือ อิทธิพลทางตรง
- 3) ตัวเลขในวงเล็บ (...) คือ อิทธิพลรวม
- 4) ตัวเลขในวงเล็บใหญ่ [...] คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงสาเหตุการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ว่าสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 3 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ($r = 0.208, p < 0.01$) ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีจิตวิทยาที่เสนอว่า เจตคติจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้ (Lahey, 2001) สอดคล้องกับผลการศึกษาอื่นที่ให้ผลทำนองเดียวกัน (Lucăcel & Babăn, 2014) การวิเคราะห์ยังแสดงผลว่า เจตคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ($r = 0.078, p < 0.01$) ผลการศึกษาในต่างประเทศที่เก็บข้อมูลจากนักเรียน นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และบุคคลที่มีอายุระหว่าง 17-25 ปี พบว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน (Mitra & Dasgupta, 2010; Randler et al. 2014; Steer, 2010) นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ($r = 0.059, p < 0.05$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khan (2010) และ Steer (2010) และการศึกษาของ Mitra & Dasgupta (2010) ข้อค้นพบนี้ อธิบายได้ว่า การที่เยาวชนได้มีโอกาสอยู่กับผู้สูงอายุ อาจทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดเจตคติที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุไปด้วย ซึ่งแนวคิดทางจิตวิทยาเสนอไว้ว่า เจตคติมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (cognitive component) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) ดังนั้น หากนักศึกษามีองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจกับผู้สูงอายุเป็นอย่างไร ก็จะก่อให้เกิดเจตคติและส่งผลต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุไปด้วย ซึ่งงานวิจัยหลายเรื่องต่างสนับสนุนว่า การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมจะส่งผลต่อการเกิดเจตคติในเชิงบวกได้ (Milutinovic, Simin, Kacavendic, & Turkulov, 2015; Setchoduk, 2015) ในขณะที่การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุในระดับต่ำจะส่งผลต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในทางลบ (Lucăcel & Babăn,

2014) ประเด็นที่น่าสังเกต คือ แม้ว่าตัวแปรดังกล่าวจะแสดงผลว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีค่าระดับต่ำมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะตัวอย่างมีจำนวนมาก จึงทำให้ผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อาจไม่มีนัยสำคัญทางปฏิบัติ (practical significant) หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน ใดๆ ก็ดี ผลการวิเคราะห์นี้ เป็นการอนุมานทางสถิติ ซึ่งเป็นการคาดถึงความน่าจะเป็น โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นตามที่ผู้วิจัยกำหนดเท่านั้น

นอกจากนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เพียงบางส่วน กล่าวคือ เจตคติต่อผู้สูงอายุของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีมีอิทธิพลทางตรงต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุด้วยค่าอิทธิพลเพียงเล็กน้อย และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เจตคติต่อผู้สูงอายุไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุเมื่อมีการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุเป็นตัวแปรส่งผ่าน เพราะการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุไม่แสดงอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาปริญญาตรีจะปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในระดับมากน้อยเพียงใด ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงอิทธิพลของเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อผู้สูงอายุมากกว่าการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ หากมีเจตคติในเชิงบวกต่อผู้สูงอายุ ก็จะมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในเชิงบวกเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Prasartkul et al. (2012)

ข้อค้นพบข้างต้นนำไปสู่การอภิปรายได้ว่า การจะนำผลการวิจัยเรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ตลอดจนสื่อทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นสื่อดั้งเดิม คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หรือสื่อใหม่ ที่เป็นสื่ออินเทอร์เน็ตต่างๆ ทั้งเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ เป็นต้น ควรมีบทบาทในการทำหน้าที่ปลูกฝังและขัดเกลาทางสังคม (socialization) โดยให้ความสำคัญกับเรื่องเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อผู้สูงอายุ รวมทั้งหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาเจตคติในเชิงบวกต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาเป็นเบื้องต้น เพราะผลการวิจัยแสดงให้เห็นแล้วว่า หากนักศึกษามีเจตคติต่อผู้สูงอายุในเชิงบวกย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในเชิงบวกตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรด้านการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ ของนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้แสดงผลว่า มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุในระดับต่ำมาก และไม่มีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างเจตคติกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ การวัดตัวแปรด้านการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ เป็นระดับการวัดแบบเรียงอันดับ (ordinal scale) แต่ผู้วิจัยนำมาใช้เสมือนเป็นตัวแปรอันตรภาค (interval scale) จึงอาจมีผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างการอยู่ร่วมกับทัศนคติ และการอยู่ร่วมกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุมีค่าต่ำมาก รวมทั้งขนาดอิทธิพลของการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุกับการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุมีค่าต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้ามีการวัดตัวแปรนี้โดยคำนึงถึงความถี่ในการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุและกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้สูงอายุประกอบด้วย น่าจะได้ผลที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากสภาพของการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมไทยตามความเป็นจริงในปัจจุบันนี้และในอนาคต ไม่ได้เอื้ออำนวยให้นักศึกษามีโอกาสอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุได้มากนัก เพราะอาจมีภาระที่ต้องย้ายภูมิลำเนาเพื่อไปศึกษาต่อ หรือติดตามบิดามารดา ย้ายถิ่นฐานไปทำงาน หรือการแยกไปสร้างครอบครัวของตัวเองในจังหวัดอื่นๆ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และอิทธิพลทางตรงของเจตคติที่มีต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุของคนรุ่นใหม่ทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่จะเป็นไปเชิงบวกหรือที่พึงประสงค์ขึ้นอยู่กับการปลูกฝังและส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวต้องมีเจตคติที่เป็นเชิงบวกต่อผู้สูงอายุเสียก่อน (Prasartkul et al., 2012; Tantivipawin, 2014) เพราะจะส่งผลต่อการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุ ซึ่งอาจเป็นบิดามารดา หรือปู่ย่า ตายาย ในเชิงบวกตามไปด้วย ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนมาตรการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมไทยตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ตามยุทธศาสตร์ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งกายและใจ (National Elderly Committee, Ministry of Social Development and Human Security, 2010)

เพราะถ้าผู้สูงอายุได้รับการดูแลหรือการปฏิบัติตนจากลูกหลานในเชิงบวก ก็ย่อมส่งผลให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตนั้นปลายอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ

1. ผลการวิจัยที่ได้สามารถเป็นองค์ความรู้สำหรับสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและปลูกฝังนักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้มีเจตคติต่อผู้สูงอายุในทางบวกที่เพิ่มขึ้น เพราะจะส่งผลต่อการปฏิบัติตนที่ดีต่อผู้สูงอายุ อันเป็นการเตรียมพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

2. การวิจัยเรื่องนี้ในครั้งต่อไป ควรสร้างเครื่องมือที่วัดการอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุให้ละเอียดขึ้น และควรนำตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุมาศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพิ่มเติม รวมทั้งศึกษากับตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และบุคคลวัยทำงาน เพื่อให้เห็นภาพกว้างขึ้นว่าประชากรวัยต่างๆ เกี่ยวกับแนวโน้มในการปฏิบัติตนต่อผู้สูงอายุซึ่งเป็นบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ของประชากรวัยต่างๆ ให้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

Anuratpanich, L. (2015). Thatsanakhathi to Generation Y khong phu khaorowong mop rom ruang khaochai phukphan raksa chungchai Generation [Attitude toward Generation Y: A case study of the participants of the Seminar "Understanding, engaging, retaining and motivating Generation Y to enhance organization's productivity" Generation Y]. *Veridian E-Journal, Silpakorn University Thai version in the Humanities, Social Sciences and Art*, 8(1), 39-47.

Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (2012). *Khumukhwam suk hamiti samrap phusung'ayu* [Five-dimensional happiness guide for the elderly (2nd ed.)]. Nonthaburi: Bureau of Mental Health Promotion and Development.

- Elbi, H., Altan, S., Rahman, S., Cengiz Özyurt, B., Şahin, S., & Çam, F. S. (2015). The attitudes of medical students toward the elderly. *Turkish Journal of Geriatrics, 18*(4), 299-304.
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. (1996). GPOWER: A general power analysis program. *Behavior Research Methods, Instruments & Computers, 28*(1), 1-11.
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. (2015). *Sathānakan̄ phu sūng'āyu Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsip̄chet* [Situation of the Thai elderly 2014]. Bangkok: Author.
- Gray, R., Pattaravanit, U., Jamjan, C., & Suwannobprakoa, R. (2013). *Manō that mai khōng niyam̄ phu sūng'āyu: mummōng chōeng chittawitthaya sangkhom læ sukkhaphap̄* [New concept of older persons: The psycho-social and health perspective]. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University.
- Institute for Population and Social Research, Mahidol University. (2014). *Kān sūng wai khōng prachakōn Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsip̄chet* [Population aging in Thailand, 2014]. Retrieved May 25, 2015, from https://www.m-society.go.th/article_attach/12533/16843.pdf
- Khan, N. A. (2010). Student attitudes about older adults: Caring and cultural assimilation. *McNair Scholars Journal, 12*, 152-177.
- Kraipibool, P. (2014). *Kāndulāe phu sūng'āyu* [Elderly care]. Retrieved May 25, 2015, from <http://haamor.com>
- Lahey, B. B. (2001). *Psychology: An introduction* (7th ed.). Boston: McGraw-Hill.
- Lucācel, R., & Babān, A. (2014). Young peoples' perspective regarding aging. *Cognition, Brain, Behavior, 18*(2), 151-161.
- Manorath, P. (2013). *Phū sūng'āyu thī yū tām lamphang: phonkrathop læ botbat̄ sangkhom kap kāndulāe* [Elderly alone: Impact and social role with caring]. *Boromarajonnani College of Nursing, Uttaradit Journal, 5*(2), 98-103.
- Milutinovic, D., Simin, D., Kacavendic, J., & Turkulov, V. (2015). Knowledge and attitudes of health care science students toward older people. *Med Pregl, 68*(11-12), 382-386.
- Mitra, S., & Dasgupta, B. (2010). Quality of life of older adults: Perspectives of youth. *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences, 5*(3), 407-421.
- National Elderly Committee, Ministry of Social Development and Human Security. (2010). *Phāen phu sūng'āyu hāeng chat̄ chabap thī sōng (Phō.Sō. sōngphanhārōjīsīp̄ha - sōngphanhārōjhok̄sipsī) chabap prapprung khrang thī nung Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsipsōng* [The National Elderly Plan No. 2 (2002-2021) 1st Revised of 2009]. Bangkok: Thepphenvanish Printing.
- National Statistical Office. (2014). *Rāingān phon būangton samruāt prachakōn sūng'āyu nai prathēt Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsip̄chet rāingān phon būangton samruāt prachakōn sūng'āyu nai prathēt Thai Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsip̄chet* [The 2014 reports preliminary results survey of elderly in Thailand]. Retrieved May 20, 2015, from https://www.m-society.go.th/article_attach/13101/17262.pdf
- Office of the Education Council. (2015). *Khōmūn sathiti kānsuksā. chamnuān naksuksā thangmot pīkānsuksā sōngphanhārōjhāsipp̄aet* [Education statistics data. Total number of students in academic year 2015]. Retrieved March 25, 2016, from <http://www.onec.go.th>

- Peungposop, N., & Junprasert, T. (2014). Kān sangkhroṅ ngānwichai thī suksā khwām samphan rawāng laksana thāng chit læ sangkhom thī kiēokhōng kap khunnaphāp chīwit khōng phū sūng'āyu nai prathēt Thai [Factors correlating with quality of life among Thai elderly: Research synthesis by meta-analysis]. *Journal of Behavioral Science*, 20(1), 35-52.
- Population Reference Bureau. (2014). 2014 World population data sheet. Retrieved May 11, 2015, from http://www.prb.org/pdf14/2014-world-population-data-sheet_eng.pdf
- Prasartkul, P., Chuanwan, S., & Thianlai, K. (2012). Phū sūng'āyu : khon wong nai thī chā thūk phlak hai pai yū chāi khōp [Elderly: Inner people to be marginalised]. In K. Vajanasara and K. Archavanitkul. (Eds.). Prachākōn læ sangkhom sōngphanhārōjhāsiphā: prachākōn chāi khōp læ khwāmpen tham nai sangkhom Thai [*Population and Society 2012: Marginal Population and Fairness in Thai Society*] (pp. 105-124). Nakhon Pathom: Population and Social Publishing.
- Randler, C., Vollmer, C., Wilhelm, D., Flessner, M., & Hummel, E. (2014). Attitudes towards the elderly among German adolescents. *Educational Gerontology*, 40, 230-238.
- Sadaf, A., & Yazdanie, N. (2012). Attitude of dental students towards elderly. *Pakistan Oral & Dental Journal*, 32(1), 176-179.
- Setchoduk, K. (2015). Thatsanakhati tō phū sūng'āyu khōng naksuksā phayabān nai mahāwitthayalai 'ēkkachon hāng nung [Attitudes toward older adults among nursing students in a private university, Thailand]. *Journal of Public Health and Development*, 13(2), 73-86.
- Steer, B. C. (2010). Attitudes of first-year physician assistant students towards older adults. *The Journal of Physician Assistant Education*, 21(2), 34-36.
- Tangchonlatip, K., Vapattanawong, P., Chamchan, C., Kanungsukkasem, U., Vong-Ek, P., & Punpuing, S. (2010). Khunkhā phū sūng'āyu : phāp sathōn mummōng chāk khon sōng wai [Value of Thai elderly: Perspectives from two generations]. In S. Thaweesit and S. Boonyamanond (Eds.). Prachākōn læ sangkhom sōngphanhārōjhāsipsām; Khunkhā phū sūng'āyu nai sātā sangkhom Thai [*Population and Society 2010: Value of the Elderly from the Eyes of Thai Society*] (pp. 29-56). Nakhon Pathom: Population and Social Publishing.
- Tantivipawin, P. (2014). Kān poēt 'Āsian sōngphan hārōjhāsippæēt nai miti khōng thun thāng sangkhom khōng phū sūng'āyu Thai [2015 ASEAN free trade area in the dimension of the social capital of Thai elderly]. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University*, 8(1), 228-247.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2015). *World Population Ageing 2015*. New York: Author. Retrieved June 9, 2016, from http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WPA2015_Report.pdf